πομένως βοήθησόν με νὰ συναθροίσω τοὺς ἐλβετούς.

— Μάλιστα, τοὺς ἐλβετούς! Ἔλαβεν αὐτοὺς ὁ Κουέλος.

— Τοὺς σωματοφύλακάς μου.

— Ἔλαβεν αὐτοὺς ὁ Σχομβέργ.

— Τοὐλάχιστον τοὺς θεράποντάς μου.

— Ἀνεχώρησαν μετὰ τοῦ Μωζιρόν.

— Πῶς! ἀνέκραξεν ὁ Ἐρρίκος, ἄνευ διαταγῆς μου!

— Καὶ ἀπὸ πότε δίδεις διαταγάς, Ἐρρίκε; Ὁσάκις πρόκειται περὶ λιτανειῶν καὶ μαστιγώσεων, δὲν λέγω ὄχι· σοὶ ἀφίνουσι πλήρη ἐλευθερίαν ἐπὶ τοῦ δέρματός σου καὶ ἐπὶ τοῦ δέρματος τῶν ἄλλων. Ὁσάκις ὅμως πρόκειται περὶ πολέμου καὶ κυβερνήσεως, ταῦτα εἶναι ἔργα τοῦ Κουέλου, τοῦ Σχομβέργ καὶ τοῦ Μωζιρόν. Δὲν ὁμιλῶ δὲ περὶ τοῦ Ἐπερνών, διότι οὗτος κρύπτεται.

— Διάβολε! ἀνέκραξεν ὁ Ἐρρίκος, τοῦτο γίνεται;

— Ἐπίτρεψόν μοι νὰ εἴπω, τέκνον μου, ἐξηκολούθησεν ὁ Σχικώ, ὅτι ἐννοεῖς πολὺ ἀργά, ὅτι εἶσαι ὁ ἕβδομος ἢ ὁ ὄγδοος βασιλεὺς τοῦ βασιλείου σου.

Ὁ Ἐρρίκος ἔδηξε τὰ χείλη του, κτυπήσας μὲ τὸν πόδα του τὸ ἔδαφος.

Ἕπεται συνέχεια.

Δμλ.

ΔΙ' ΕΝΑ ΣΤΡΟΒΙΛΟΝ

Ἐκ τῶν τοῦ Ludovic Halevy.

Συνέχεια καὶ τέλος, ἴδε προηγούμενον φύλλον.

— Μάλιστα σοῦ ἀπηγόρευσα νὰ 'μιλῆς. Μὴ 'μιλῆς λοιπόν. Ἀλλὰ δὲν ἔχεις ὀλίγην μετριοφροσύνην καὶ ταπεινότητα ἐπάνω σου; Μήπως πιστεύεις, ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγχωρήσῃ, ὅτι σὲ ἐξέλεξα ὡς σύζυγόν μου διὰ τὴν ἀξίαν σου; Πόσον ἀπατᾶσαι καϋμένε! Ἴσα, ἴσα, τὸ ἐναντίον συμβαίνει. Ὁ Κουρταλὲν εἶνε ἄνθρωπος μὲ προτερήματα πολλά· ὅλο αὐτὸ μοῦ ἐκοπανοῦσαν καὶ γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ τὸν ἐβαρέθηκα, τὸν ἐσυχάθηκα. Καὶ ἡ μαμὰ θαρροῦσε πῶς μοῦ ἔκανε καλὸ ὅταν μοῦ ἔλεγε: «Εἶνε ἄνθρωπος πεπαιδευμένος, σοβαρός, ἐργατικός, διακεκριμένος· ἦτο τὸ πρότυπον τῶν υἱῶν καὶ θὰ ἦνε τὸ παράδειγμα τῶν συζύγων». Ὅταν ἄκουα τὴ μαμὰ νὰ 'μιλῇ ἔτσι μ' ἔπιανε ἀνατριχίλα. Μὲ τὸν Γοντρὰν εἶμαι ἥσυχη, πολὺ ἥσυχη. Δὲν 'ξεύρω κ' ἐγὼ πολλὰ πράγματα, ἀλλὰ ἡ ἀμάθειά μου ἐμπρὸς στὴν ἰδική του, εἶνε σοφία. Τὸ ἔχει σὲ κακὸ νὰ πάρῃ τὸ δίπλωμά του. Τρεῖς φοραῖς ἕως τώρα ἔφαγε κανόνι.

— Ἔφαγε κανόνι! ἀνέκραξεν ἡ θειὰ Λουΐζα.

— Δηλαδὴ ἀπερρίφθη. Τὴν λέξιν αὐτὴν μὲ τὴν ἔμαθεν ὁ ἴδιος. Ὅλαις ταῖς κακαῖς λέξεις ποὺ θ' ἀκούσῃς νὰ σοῦ 'πῶ αὐτὸς μὲ τῆς ἔμαθε.

— Ἀ! κακὸν αὐτό!

— Ναί! ὅλας. Νὰ θαρρῶ, εἶνε ἡ ἰδία στιγμή· ἦλθε σπίτι καὶ καθὼς μὲ εἶδε, κανόνι καὶ πάλι, μοῦ λέγει. Ἦταν ἡ τρίτη φορά. Τότε ἐπῆγε καὶ ἔδωσε ἐξετάσεις σ' ἕνα μικρὸ πανεπιστήμιο, δὲν 'ξεύρω σὲ ποιὰν ἐπαρχία καὶ ἐπὶ τέλους ἐπέτυχε. Ὁ κ. Κουρταλὲν ὅμως, ποτέ του δὲν ἀπερρίφθη. Εἶνε διδάκτωρ καὶ δικηγόρος. Σοβαρὸς πάντοτε καὶ εἰς τὰ λόγια του καὶ εἰς τὴν ἐνδυμασίαν. Φορεῖ ρεδεγγότα μαύρη, μὲ δύο σειρὰς κομβία καὶ κουμβομένη αἰώνια. Σωστὸς ἄνθρωπος τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς, καὶ μὲ μέλλον. Μέλος δὲν 'ξεύρω τίνος συμβουλίου καὶ εὔγλωττος. Σὲ τρία χρόνια θὰ γίνῃ βουλευτής, καὶ κατόπιν ὑπουργός, πρέσβυς καὶ ὁ Θεὸς 'ξεύρει τί ἄλλο ἀκόμη. Ἐνῷ ἐσύ, καϋμένε Γοντράν, δὲν θὰ γίνῃς ποτέ σου τίποτε καὶ θὰ σὲ σέρνω ἐγὼ πάντοτε μὲ τὸ δακτυλάκι μου ἀπὸ τὴ μυτίτσα σου.

— Ὤ! ὤ!

— Θὰ τὸ δῆς... Ἄλλως τε εἶνε ὀκτὼ 'μέραις τώρα ποῦ τὸ βλέπεις.

— Αὐταῖς τῆς ἡμέραις μὴ τῆς λογαριάζῃς.

— Ἔννοια σου καὶ τὸ πρᾶγμα θὰ ἐξακολουθήσῃ ἔτσι. Σὲ ἀγαπῶ, σὲ ἀγαπῶ πολύ, καὶ τὸ γιατὶ τὸ 'ξεύρεις. Εἶνε ἐπειδὴ ἐσὺ δὲν εἶσαι τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς, εἶσαι τῆς σημερινῆς, νωτεριστής, τοῦ συρμοῦ. Ἰδέ τον καλά, θεία μου, μὲ τὸ κοστοῦμί του, τὴν γραβάτα του τὴν μπλέ, τὰ χειρόκτια του gris-perle καὶ τὰ μυρεφά του ὑποδήματα. Εἶνε τοῦ συρμοῦ. Καταγίνεται ὁλόκληραις ὥραις μὲ τὸν ῥάπτη του. Καὶ μ' ἀρέσει αὐτό, γιατὶ κ' ἐγὼ ἔχω σκοπὸ νὰ τρώγω τὴν ἡμέρα μου μὲ τὴν μοδίστα. Καὶ θὰ τὰ πληρώνῃ τὰ ἔξοδα, γιατὶ τοῦ ἀρέσει νὰ μὲ βλέπῃ κομψή, κομψή. Θὰ ἤμαστε ἕνα ζευγαράκι ταιριαστὸ ταιριαστό. Τοῦ ἀρέσει ὁ συρμός, μ' ἀρέσει ὁ συρμός, μᾶς ἀρέσει ὁ συρμός. Ὕστερα ἀπὸ τρεῖς, τέσσαρες, πέντε ἑβδομάδας, ἀφοῦ θὰ χορτάσωμεν ἔρωτα, θὰ πᾶμε στὸ Παρίσι καὶ θὰ λέν γιὰ 'μᾶς, θὰ λέν, θὰ λέν. Καὶ τώρα... ποῦ εἶχα σταθεῖ... δὲν 'θυμοῦμαι.

— Οὔτ' ἐγώ.

— Οὔτ' ἐγώ.

— Ἀ ναί, 'θυμήθηκα. Ἡ κυρία Κουρταλὲν ἦλθε νὰ ζητήσῃ τὴν χεῖρά μου διὰ τὸν ἀξιοσέβαστον υἱόν της, καὶ ὅταν ἡ μαμὰ μοῦ τὸ ἔκανε λόγον τῆς εἶπα: «Καλλίτερα τὸ μοναστήρι». Δὲν ἠξεύρω τί ἀπήντησεν ἡ μαμὰ τῆς κυρίας Κουρταλέν, ἀλλὰ εἶ.ε ἡ ἀλ θεια πῶς μ' ἄφισαν ἥσυχη. Ἐπήγαμεν ἔπειτα γιὰ ἕνα μῆνα εἰς τὰ λουτρὰ τοῦ Αἴξ γιὰ τὸν πατέρα, καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἦλθαμ' ἐδῶ, θειὰ Λουΐζα. Θυμᾶσαι ποῦ σοῦ ἐκμηστυρεύθηκα ὅλους τοὺς πόνους τῆς καρδιᾶς μου καὶ σὺ δὲν μὲ μάλωνες ὅταν σοῦ ἔλεγα πῶς ἀγαποῦσα αὐτὸν τὸν κακόν, αὐτὸ τὸ θηρίον. Ἡ μαμὰ ὅμως σὲ εἶχε δασκαλέψει καὶ γι' αὐτὸ μοῦ 'λεγες κάτι γλυκὰ λόγια γιὰ τὸν Κουρταλὲν ἀλλ' ἐγὼ ἐννόησα ὅτι κατὰ βάθος ἤσουνε μὲ τὸ μέρος μου. Ἡ μαμὰ δὲν 'μπορροῦσε νὰ μ' ἐννοήσῃ μὰ ἐσύ... Ἔπειτα θαρροῦν πῶς ἐμεῖς τὰ κορίτσια δὲν 'ξεύρομε τίποτε, ἐνῷ ἐμεῖς τὰ 'ξεύρομεν ὅλα, ὅλα.

Ἐγὼ ἤξευρα πῶς ἡ μαμὰ ἐπῆρε σύζυγον τῆς τάξεώς της καὶ ὅτι ἐπέτυχεν ὁ γάμος τω.ν, μὰ ἤξευρα πάλι πῶς καὶ σὺ ποῦ ὑπανδρεύθης μὲ τόσα βάσανα ἐκεῖνον ποῦ ἀγαποῦσες ἔζησες εὐτυχισμένη. Ἐγὼ ὅλ' αὐτὰ τὰ ἤξευρα καὶ ὅταν καμμιὰ φορὰ σοῦ τὰ ἔφερνα ἀπ' ἔξω ἀπ' ἔξω, τότε ἔβλεπα ποῦ τὰ χείλη σου ἐγελοῦσαν λιγάκι, καὶ ἡ ἀνάμνησις σοῦ ἔφερνε καὶ ἕνα δάκρυ στὰ μάτια. Καὶ τώρ' ἀκόμα θεία Λουΐζα νὰ καὶ τὸ γέλοιο σου νὰ καὶ τὰ δάκρυα.

Καὶ ἡ Μαρκέλα ταῦτα λέγουσα ἔπεσεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς θείας της θωπευτικώτατα φιλοῦσα αὐτὴν καὶ ἀπομάττουσα τὰ δάκρυά της διὰ τῶν φιλημάτων της. Ἤδη εἰς τὸ στόμα τῆς γραίας θείας μόνον τὸ μειδίαμα ἔμενε.... Ναί, ἡ θεία Λουΐζα ἐνθυμεῖτο ὅτι πολὺ ἐκοπίασε διὰ νὰ λάβῃ ὡς σύζυγον κάποιον ὡραῖον ἀξιωματικὸν τῶν σωματοφυλάκων τοῦ βασιλέως, τοῦ ὁποίου ἡ εἰκὼν ἦτο ἐκεῖ ἄνωθεν ἐν καταχρύσῳ πλαισίῳ, παριστάνουσα αὐτὸν ἐρειδόμενον ἐπὶ τοῦ μακροῦ ξίφους του. Καὶ ἐκεῖνος ἦτο νέος καὶ ὡραῖος καὶ εἶχεν ἐπιστρέψει νικητὴς ἐκ τόσων μαχῶν. Καὶ ἐκείνη ἐπίσης, ἡ γραία θεία Λουΐζα, ἦτο ὡραία νεᾶνις καθ' ἣν ἡμέραν εἷς τινα στρατιωτικὴν παράταξιν ἐψιθύρισεν εἰς τὸ οὖς τῆς μητρός της· «Μαμά, νὰ ἐκεῖνος ποῦ ἀγαπῶ».

— Πόσον ἄσχημα ὅμως κάνομεν ποῦ τοὺς ἀγαποῦμεν ἔτσι, ἀνέκραξεν ἀλλάσσουσα αἰφνιδίως τόνον ἡ Μαρκέλα. Αὐτὰ τὰ λέγω γι' αὐτόν, γιὰ τὸν Γοντράν. Καὶ ὅταν ἐγὼ ἔ ασχα ἔτσι, τί νομίζεις ἔκανε αὐτός, θεία; Ὁ κύριος ἤθελε νὰ κάμῃ τὸν περιηγητήν. Ἔκανε τὸν γ ρον τοῦ κόσμου· Ἂς 'μιλήσῃ ὅμως καὶ αὐτός, ἂς 'μιλήσῃ. Δὲν 'μπορῶ πειά. Ποτὲ στὴν ζωήν μου δὲν εἶπα τόσα πολλά. Λέγε. κύριε. Τί σοῦ κατέβηκε νὰ κάνῃς τὸν γῦρον τοῦ κόσμου;

— Διότι τὴν παραμονὴν ποῦ ἐφύγατε γιὰ τὸ Αἴξ, εἶχα μὲ τὴν μητέρα σ υ μίαν μεγάλην, πολὺ μεγάλην συνδιάλεξιν.

— Καὶ τί σοῦ εἶπε;

— Μοῦ εἶπε: Ἂς τελειώσῃ ἡ ὑπόθεσις ἢ νυμφεύσου την ἢ φύγε. Ἂς μὴ ἀκούῃ πειὰ τόνομά σου ἕως ὅτου πανδρευθῇ». Καὶ ἐπειδὴ ἐκείνας τὰς ἡμέρας μ' ἐβασάνιζεν ἡ ἰδέα νὰ γνωρίσω τὴν Ἰαπωνίαν, ἀνεχώρησα ἀμέσως γιὰ 'κεῖ.

— Ἀνεχώρησε γιὰ τὴν Ἰαπωνίαν!... Ὡραῖα. Μιὰ χαρά. Τὸν ἀκοῦς, θεία Λουΐζα, ὁμολογεῖ ὅτι πέρυσι τὴν ἰδίαν ἐποχὴν ἐπροτιμοῦσε νὰ ταξειδεύῃ στὴν Ἰαπωνίαν παρὰ νὰ μὲ νυμφευθῇ. Καὶ ἰδοὺ ὁ κύριος περιηγητὴς στὴν Ἀμερικήν, στὴν Κίναν, στὴν Ἰαπωνίαν. Δέκα μῆνας ἐταξείδευε. Κάπου, κάπου, δειλά, δειλά, ἐρωτοῦσα τί γίνεται. Ἤτανε καλά. Τὸ τελευταῖόν του γράμμα τὸ εἶχε στείλει ἀπὸ τὸ Σαγκάϊ ἀπὸ τὸ Σίδνεϊ ἢ ἀπὸ τὴν Ἰάβαν. Καὶ γιὰ μένα οὔτε μιὰ λέξι, τίποτε, τίποτε.

— Μὰ εἶχα κάνει ὅρκο στὴν μητέρα σου... Μιὰν ἡμέρα στὴν Ὑοκοχάμα εἶχα ἀγοράσει κάτι ὡραῖα Ἰαπωνικὰ πράγματα γιὰ σέ. Τὰ ἔκλεισα σὲ μιὰ κασίτσα νόστιμη, ἔγραψα τ' ὄνομά σου καὶ... ἔπειτα ἐσυλλογίσθηκα τὸν ὅρκο μου. Τότε τὰ ἔστειλα τῆς μητέρας σου καὶ πάντα ἔλεγα πῶς θὰ σοῦ δώσῃ κάτι τι.

— Τίποτε δὲν μοῦ ἔδωσαν. Αὐτὰ ὅλα τὰ ἐκράτησαν μυστικά. Ποῦ νὰ 'ποῦν τ' ὄνομά σου ἐμπροστά μου! Ἡ μαμά, ἀπ' ἐναντίας ὅλο τὸν Κουρταλὲν ἔλεγε. Κουρταλὲν δεξιά, Κουρταλὲν ἀριστερά, Κουρταλὲν ἀπάνω, Κουρταλὲν κάτω. Ἐπὶ τέλους, βλέπεις εἶμαι εἰλικρινής, δὲν μοῦ 'ξινοφαινόταν διόλου νὰ γίνω δούκισσα. Ἡ μαμὰ λοιπὸν εἶχε κάμει ἕνα κατάλογον ὅλων οἱ ὁποῖοι ἐμποροῦσαν νὰ γίνουν σύζυγοί μου. Ἕνας ἦτο ὁ δοὺξ ὁ Κουρταλέν. Ἦτο καὶ ἀπ' ἐδῶ ὁ κύριος κόμης Λινιέρ, ὁ ὁποῖος θὰ γίνῃ δοὺξ μιὰν ἡμέρα, ἀλλὰ πότε; Ὁ πατέρας του εἶνε σαρανταπέντε ἐτῶν μόνον καὶ ἔχει ὑγείαν σιδηρᾶν. Ἔπειτα ὁπωσδήποτε τὸ πρᾶγμα ἔπρεπε νὰ τελειώσῃ. Ἡ μαμὰ δὲν μ' ἐβίαζε μέν, ἀλλὰ εἶχε 'πεῖ τῆς κυρίας Νελλὺ ὅτι πρὸ τῆς εἰκοστῆς Ἰουνίου θὰ ἦσαν ὅλα τελειωμένα. Ὁ πατέρας ἦτον ἠναγκασμένος νὰ πάγῃ στὸ Αἴξ γιὰ τὰ λουτρά του. Στὰς εἴκοσι Ἰουνίου ἦτον ὡρισμένη ἡ ἀναχώρησίς του. Ἐγὼ πειὰ δὲν ἔλεγα κσθὼς πρῶτα ὄχι, ὄχι, ὄχι. Βλέπεις Γοντράν, εἶμαι εἰλικρινής. Πισ.εύω νὰ ἔχῃς καὶ σὺ τὴν ἴδια εἰλικρίνεια καὶ τὸ ἴδιο θάρρος.

— Ἔννοια σου, ἔννοια σου!... Θὰ δῆς.

— Ἐπερίμενα ὅμως, ἐπερίμενα πάντοτε τὴν ἐπιστροφή του. Ἤθελα νὰ ὁμιλήσωμεν διὰ τελευταίαν φορὰν σοβαρά. Μοῦ ἐφαινόταν ἀπίθανον ὅλως διόλου, ὅτι στὴν Κίνα καὶ στὴν Κοχιγκ'να ποῦ ἦτο δὲν μ' ἐθυμόταν. Ἤξευρα πῶς θὰ γυρίσῃ στὸ Παρίσι τὴν νύκτα τῆς δύο ἢ τρεῖς Ἀπριλίου. Βεβαιότατα τὴν ἄλλην ἡμέραν θὰ ἤρχετο νὰ μᾶς δῇ. Καὶ πράγματι ἦλθε. Ἡ μαμὰ ἀκόμη δὲν εἶχε ἑτοιμασθῆ καλὰ καλά. Ἤμουν μόνη. Τρέχω ἐπάνω του. «Ἀχ! Πῶς ἐχάρηκα ποῦ σὲ ξαναβλέπω». Καὶ τὸν καταφιλῶ σὰν τρελλή. Κ' ἐκεῖνος τότε συγκεκινημένος. πολὺ συγκεκινημένος, μ' ἐναγκαλίζεται καὶ ἀρχίζει νὰ μοῦ λέγῃ τόσῳ ὡραῖα καὶ κολακευτικὰ λόγια ποῦ ἔννοιωθα τὴν καρδιά μου μέσα νὰ λυώνῃ. Ἀχ! καὶ ἂν δὲν ἐρχότανε ἡ μαμά!... Πέντε λεπτά, μονάχα πέντε λεπτὰ ἂν ἀργοῦσε!...

— Πράγματι γιατὶ ἐκείνη τὴν ὥρα κ' ἐγὼ ἄρχισα νὰ σ' ἀγαπῶ. Ἔπειτα ὅσῳ σ' ἐκύτταζα... Δὲν ἐφαινόσουν διόλου ἡ ἴδια. Εἶχες ἀλλάξει τόσῳ πολύ. Τρομακτικὰ εἶχες ἀλλάξει.

— Δὲν τολμᾷ νὰ 'πῇ ἐκεῖνο ποῦ θέλει, θεία Λουΐζα, δὲν τολμᾷ, ἀλλὰ θὰ τὸ 'πῶ ἐγώ. Εἶχα παχύνει... αὐτὸ εἶνε. Ὅσῳ συλλογίζομαι ὅτι θὰ ἤμουν δούκισσα Κουρταλὲν ἂν ἔμενα ἀδύνατη!... Ἦλθε ἡ μαμὰ ἔπειτα, ὁ πατέρας καὶ ὁ ἀδελφός μ υ. Δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξηγηθοῦμε πλέον. Σοῦ ἄρχισαν οἱ καλοί σου μιὰ συζήτησι γιὰ τὰ Γαλλικὰ καὶ Ἀγγλικὰ ἀτμόπλοια. Μὲ τὰ Γαλλικὰ τρώγει κανεὶς καλλίτερα, ἀλλὰ μὲ τὰ Ἀγγλικὰ πηγαίνει ταχύτερα. Φοβερόν. Μετὰ μίαν ὥραν ὁ Γοντρὰν ἔφευγε καὶ ὅταν ἔσφιξεν ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου τὸ χέρι ἔτσι θερμὰ θερμά, ἡ μαμὰ τὸ παρετήρησε. Ἐγὼ τὸν ἐπερίμενα τρεῖς 'μέραις κατὰ συνέχειαν. Ἔ! ἤλθες καμμίαν ἀπ' αὐταῖς;

— Ὄχι! ὄχι!

— Ἐπὶ τέλους μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐπήγαμε μὲ τὴ μαμὰ εἰς τὸ ἱπποδρόμιον εἰς τὸ δάσος τῆς

Βουλόνης. Ἐφθάσαμε καὶ ἐκεῖ ποῦ ἐκαθήμεθα, δυὸ βήματα παρακάτω τὸν εἶδα. Δὲν ἦτον ὅμως ὁ ἴδιος. Μὲ πλησιάζει ψυχρά, ψυχρά, μὲ καλημερίζει ψυχρά, ψυχρά, μοῦ πιάνει τὸ χέρι ψυχρά, ψυχρά, καὶ πολὺ λίγα λόγια, πεντέξη λέξεις μόνον, ἕνα δύο φράσεις τῆς ἐπικέτας καὶ χωρὶς ἔννοια. Ἔπειτα τὸν ἔχασα μὲ στὸν κόσμο. Ἐγὼ δὲν ἤξευρα τί νὰ ὑποθέσω.

— Μὰ ἡ μητέρα σου . . .

— Ναὶ τὰ 'ξεύρω τώρα, τὰ 'ξεύρω. Ἀλλὰ τότε! Φαίνεται πῶς τὴν ἀγαπῶ πολὺ τὴν μαμὰ γιὰ νὰ τῆς συγχωρήσω τέτοια πράγματα.

— Ἦλθε σπίτι μας τὴν ἐπαύριον τῆς ἐπισκέψεώς μου, πρωΐ, πρωΐ καὶ ἐκεῖ μὲ τὰ δάκρυα στὰ 'μάτια μὲ ὥρκισε στὴν τιμή μου νὰ μὴν ἐξακολουθήσουν αὐτὰ τὰ παιδιακίσια πράγματα. Ἐγὼ ἤθελα νὰ διαμαρτυρηθῶ, ἀλλ' ἐκείνη ἐξηκολούθησε. «Ναί, ναί, παιδιακίσα. Σκέψου καλὰ ὅτι παίζεις μὲ τὴν εὐτυχία τῆς Μαρκέλας. Δὲν ἔχεις δὲ τὸ δικαίωμα νὰ τὴν ἐκθέτῃς. Ἔρχεσαι ἀπὸ τὴν Κίναν ἔτσι αἰφνίδια καὶ ἡ ἀφιξίς σου αὐτὴ καταστρέφει ὅλα τὰ σχέδια. Ὁ κ. Κουρταλὲν εἶνε ἄνθρωπος 34 ἐτῶν, λογικὸς καὶ πολὺ φρόνιμος. Αὐτὰ θὰ πῇς εἶνε δευτερεύοντα ζητήματα, ἀλλ' ἐπὶ τέλου: ὁ ἔρως περνᾷ, καὶ τὸ χρῆμα μένει. Καὶ 'ξεύρεις καλὰ ὁ κύριος Κουρταλὲν εἶνε πολὺ πλουσιώτερος ἀπὸ σέ. Τῆς Μαρκέλας ἡ θέσις εἶνε ἀξιόλογος μὲ αὐτόν. Ἐνῷ σὺ . . . . 'ξεύρεις πόσον σ' ἀγαπῶ . . . εἶσαι πολύ, παρὰ πολὺ ἀξιαγάπητος . . .» Ἡ μητέρα σου 'μιλεῖ.

— 'Ξεύρω, 'ξεύρω.

— «Ναί, ἀξιαγάπητος, ἀλλὰ ἕως ἐκεῖ φθάνουν τὰ προτερήματά σου. Καὶ τώρα σοῦ θέτω ἕνα ζήτημα καὶ περιμένω λογικὴν ἀπάντησιν.

«Ἔχεις ὅλα τὰ προσόντα, τὰ δυνάμενα ν' ἀποτελέσωσι τὸν ἀληθῆ σύζυγον; Ἡ Μαρκέλα 'ξεύρεις εἶνε ὀλίγον ἐλαφρά, ἐπιπόλαιος, κάπως κοκέτα . . .» Πάντα ἡ μητέρα 'μιλεῖ ἔτσι.

— 'Ξεύρω, 'ξεύρω.

— Δὲν ἤξευρα τί ν' ἀπαντήσω, θεία Λουΐζα... Μοῦ ἐφαινότανε ὅτι ὅλα αὐτὰ ἦσαν σωστὰ καὶ δίκαια . . . Δὲν εἶχα μεγάλην ἰδέαν περὶ τοῦ ἑαυτοῦ μου ὡς συζύγου. Καὶ τώρα ἀκόμα ἐρωτῶ τὸν ἑαυτόν μου.

— Νὰ μὴ τὸν ἐρωτᾷς. Φθάνει νὰ μ' ἀγαπᾷς, καὶ θὰ ἔχῃς ὅλα τὰ προτερήματα. Οὐδὲν ἁπλούστερον καθὼς βλέπεις . . . Ἔλα ἐξακολούθει . . .

— Ἔ, λοιπὸν τόσῳ μὲ κατέπεισεν ἡ μητέρα σου . . . καὶ γι' αὐτὸ τὴν ἄλλην ἡμέρα στὸ ἱπποδρόμιον ἐφαινόμουν ἔτσι ψυχρός . . .

— Καὶ ἐγώ, τότε. αὐτὴν τὴν ἴδια ἡμέρα, ὅταν ἐπεστρέψαμε σπίτι, ἔπεσα στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μαμᾶς καὶ ἐφώναζα: «Ναί, ναί, θέλω νὰ νυμφευθῶ τὸν κύριον Κουρταλέν». Ἄχ! πόσαις φοραῖς ἀπ' αὐτὴν τὴν ἡμέρα ἕως τὰς 16 Μαΐου ἔτρεχα ν' ἀγκαλιασθῶ τὴν μαμά. Καὶ ἐκείνη πειὰ εἶχε συνειθίσει καὶ ἅμα μ' ἔβλεπε νὰ πηγαίνω ἐκεῖ μ' ἄνοιγε τὰ χέρια της κι' ἐγὼ ἔτρεχα νὰ πέσω, νὰ χωθῶ, ἐκεῖ μέσα. Καὶ πότε ἔλεγα «ναί, θέλω» καὶ πότε πάλι «ὄχι, δὲν θέλω. Ἀλλὰ τὰ «ὄχι δὲν θέλω» κατήντησαν πειά, πολὺ σπάνια. Ὁ κύριος Κουρταλέν, ἄλλως τε, ἦτον ἄνθρωπος θαυμάσιος. Ἐπερίμενε πάντοτε κουμβομένος μὲ στὴν μαύρη του ρεδιγγότα μὲ ἀνεξάντλητον ὑπομονήν. Καὶ ἡ ἐφημερίδες ἀκόμη, κάτι ἐψιθύριζαν, σκεπαστὰ σκεπαστά, γιὰ ἕνα μεγάλο συνοικέσιον, μεταξὺ δύο μεγάλων οἰκογενειῶν. Καὶ σχεδὸν ἐννοοῦσεν ὁ κόσμος περὶ τίνος ἐπρόκειτο. Ἀφοῦ, φανταθῆτε, ἐδεχόμην ἀπ' ἔξω, ἀπ' ἔξω καὶ συγχαρητήρια. Τὸ πρωΐ τῆς 17 Μαΐου ἡ μαμὰ μοῦ εἶπεν. «Ἔλα, κόρη μου, μὴ τὸ ἔχῃς ἀκόμη τὸ κακόμοιρο τὸ παιδὶ στὸ μαρτύριο. Ἀφοῦ πρόκειται νὰ 'πῇς ναί, 'πές το μιὰ καὶ καλὴ αὐτὸ τὸ ναί!» Μοῦ εἶχαν δόσει ἀναβολὴν 24 ὡρῶν, ὅτε τὸ ἴδιο βράδυ, ἐγὼ καὶ ἡ μαμὰ ἐπήγαμεν εἰς τὸν χορὸν τῆς κυρίας Βερνιὲ κάπως ἀργά, κατὰ τὰς 11. Καὶ ἄλλοτε εἰς παρομοίαν περίστασιν ἔγινε κρότος γιὰ τὸ ἄτομόν μου, ἀλλὰ ἐξαιρετικῶς ἐκεῖνο τὸ βράδυ ὅταν ἔμβαινα μέσα, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἤκουα ψιθυρισμοὺς θαυμασμοῦ. Ὁ κ. Κουρταλὲν ἦλθεν ἐκεῖ. Μὲ ἤθελεν engagée γιὰ ὅλα τὰ βάλς, γιὰ ὅλη του τὴ ζωή. Τὸν ἀπεκρίθην «Ἀργότερα γιὰ ὅλας τὰς καδρίλλιας, γιὰ ὅλη τὴν νύχτα τώρα, μιὰ στιγμή . . . παρακαλῶ . . . εἶμαι κάπως κουρασμένη». Ἡ ἀλήθεια εἶνε πῶς δὲν εἶχα ὄρεξιν νὰ χορέψω Ἡ μαμὰ ἐκάθισε, καὶ ἐκάθισα κοντά της. Ἄρχισεν ἕνα βάλς. Ἡ μαμὰ μοῦ ἔλεγε «Χόρεψε, παιδί μου, μ' αὐτόν, χόρεψε». Δὲν τὴν ἄκουα. Ἐπαρατηροῦσα γύρω, τριγύρω, στὸ σαλόνι, καὶ ἐπὶ τέλους συνήντησα δύο μάτια τὰ ὁποῖα ἐγνώριζα πολὺ καλά, καὶ τὰ ὁποῖα ἐδυσκολεύθηκα πολὺ νὰ γνωρίσω, διότι ἐφαίνοντο ὅτι ἐμεγάλοναν ἀπὸ θαυμασμόν. Εἶχαν στηλωθεῖ ἐπάνω μου, καὶ μ' ἔβλεπαν καλὰ καλά.

— Σ' ἐθαύμαζα, ἐκείνη τὴν ὥρα.

— Καλά, καλά. Ἐδῶ ὅμως, θεία Λουΐζα, θ' ἀρχίσῃ πάλιν ἡ ἀνάκρισις. Πῶς καὶ γιατί ἐπῆγες εἰς τὸν χορόν; Ποῦ εἶχες δειπνήσει Γοντράν;

— Στὴν λέσχην.

— Καὶ τί ἐσκόπευες νὰ κάμῃς μετὰ τὸ δεῖπνον; Νὰ ἔλθῃς εἰς τῆς κυρίας Βερνιά;

— Ὄχι! Εἴχαμε σκοπὸ μὲ τὸν Ροβέρτο νὰ πᾶμε εἰς τὸ θέατρον

— Δὲν ἐπήγατε; Γιατί;

— Δὲν εὑρήκαμεν θέωρεῖον. Μᾶς εἶπαν ὅτι ὅλα ἦσαν 'νοικιασμένα.

— Τότε τί εἶπες εἰς τὸν Ροβέρτο;

— Εἶπα στὸν Ροβέρτο· «Ἂς παίξωμε ἕνα μπεζίκ». Ἐπαίξαμε, καὶ κατὰ τὰς δέκα εἶδα πῶς ἔχασα ἀρκετά, τότε . . .

— Ὁ Ροβέρτος ἤθελε νὰ σὲ φέρῃ εἰς τῆς κυρίας Βερνιέ. Καὶ σὺ δὲν ἤθελες! Καὶ ὅμως ἐὰν δὲν ἤρχεσο, καὶ ἐὰν ὑπῆρχε θεωρεῖον κενὸν εἰς τὸ θέατρον. ἢ ἂν ἐκέρδιζες εἰς τὸ μπεζίκ, τὴν ἄλλη 'μέρα ὁ γάμος μου μὲ τὸν κ. Κουρταλὲν θὰ ἦτο πρᾶγμα τελειωμένον.

— Ναί, ἀλλὰ ἦλθα . . . καὶ ἐκάθισα εἰς τὴν γωνιὰ νὰ σὲ βλέπω, νὰ σὲ βλέπω.

— Ἐγὼ εὐθὺς ποῦ σὲ εἶδα νὰ μὲ βλέπῃς ἔτσι. ἀμέσως ἐννόησα πῶς κάτι τι ἤθελε συμβῆ. Τὰ 'μάτια σου ἔκαιαν, ἔλαμπαν, εὔγαζαν φλόγαις!

— Εἶχα παρατηρήσει ὅτι εἰς ἐκεῖνον τὸν χορὸν ποῦ ἦσαν ἡ ὡραιότεραις γυναῖκες τοῦ Παρισιοῦ σὺ ἦσουν ἡ ὡραιοτέρα. Ἡ ὡραιοτέρα! . . . καὶ τὶ ὤμους! . . .

— Τὸ ἐπέτυχα, ἐπὶ τέλους, τὸ ἐπέτυχα!

— Ἡ κεφαλή μου εἶχε γυρίσει. Εἶδα τὸν Κουρταλὲν ποῦ ἐσκόπευε νὰ ἔλθῃ κοντά σου. Ἐννόησα πῶς οὔτε λεπτὸ εἶχα νὰ χάσω. Γιὰ νὰ περάσω τὸν Κουρταλὲν ἔδωσα ἕνα πήδημα, ἔσπρωξα δεξιά, ἀριστερά, τοὺς χορευτάς, ἔσχισα μιᾶς κυρίας τὸ φόρεμα καὶ ἐπὶ τέλους ἔφθασα πρῶτος. Σὲ ἄρπαξα ἀπὸ τὴν μέση—μοῦ φαίνεται ὅτι ἀκόμη ἀκούω τὴ φωνή σου—καὶ σὲ παρασύρω μαζύ μου.

— Ἡ μαμὰ ἐφώναζε, Μαρκέλα, Μαρκέλα, ἀλλὰ ἦτον πειὰ ἀργά. Μὲ εἶχεν ἁρπάξει κ' ἐχορεύαμε, ἐχορεύαμε, τρελλοί, θεάτρελλοι. Τί βάλς ἦταν ἐκεῖνο, τὶ βάλς! Καὶ μοῦ ἔλεγε . . .

— Σ' ἀγαπῶ! Σὲ λατρεύω! Εἶσαι ἴδια ἡ καλλονή! Μιὰ γυναῖκα ὡραία εἶν' ἐδῶ μέσα, ἐσύ! Ἐγὼ θὰ εἶμαι ὁ σύζυγός σου, ἐγώ, μ' ἀκοῦς;

— Καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὴν συγκίνησί μου καὶ ἀπὸ τὴν εὐχαριστησι πνιγμένη, εἶχα πειὰ πέσει ἐπάνω του, μὰ τὸν παρακαλοῦσα νὰ 'μιλῇ σιγανώτερα: «Ὅ,τι θέλεις . . . . ναί, θὰ εἶμαι 'δική σου, ἀλλὰ πρόσεχε . . . θὰ σ' ἀκούσουν».

— Αὐτὸ κ' ἐγὼ ἤθελα καὶ πάλιν ἄρχισα· «Σ' ἀγαπῶ, σὲ λατρεύω . . .

— Ἐγώ, κατακουρασμένη, δὲν 'μποροῦσα νὰ κρατηθῶ. «Ὄχι τόσῳ γλήγορα, σὲ παρακαλῶ, πειὸ σιγά. Θὰ πέσω. Μοῦ φαίνεται πῶς ὅλα γυρίζουν γύρω μας. Στάσου, φθάνει».

— Ὄχι! ὄχι, νὰ μὴ σταθοῦμε. Ἐμπρός, ἐμπρός. Ἂν σταθοῦμεν θὰ μᾶς χωρίσῃ πάλι ἡ μητέρα σου, καὶ ἐγὼ ἔχω τόσα πράγματα νὰ σοῦ 'πῶ, τόσα πολλά, μὰ τόσα πολλά. Ὁρκίσου μου πῶς θὰ γίνῃς σύζυγός μου.

— Ναί, σοῦ τὸ ὁρκίζομαι, μὰ φθάνει, φθάνει. Ἐπνιγόμουν. Αὐτὸς δὲν ἄκουε. Ὅλο ἐχόρευεν, ἐχόρευε σὰν τρελός. Ἐμπιάζαμε μὲ καταχλεισμό. Οἱ ἄλλοι δὲν ἐχόρευαν, μᾶς ἔβλεπαν. Καὶ τόσῳ σφιχτὰ μ' ἐκρατοῦσε, τὸ πρόσωπό του ἦτανε τόσῳ κοντὰ μὲ τὸ 'δικό μου, τὰ χείλη του τόσῳ πλησίον μὲ τὰ 'δικά μου, ὥστε ἅμα πειὰ εἶδα ὅτι θὰ λιποθυμήσω, ἔπεσα στὴν ἀγκαλιά του καὶ μ' ἔσερνε. Ἕνα σκοτ 'δι κατέβη στὰ 'μάτια μου, δὲν 'μιλοῦσα, δὲν ἔβλεπα, δὲν ἐσκεπτόμουν, τίποτε! Αἰσθανόμουν μιὰ ζάλη, ὄχι πολὺ δυσάρεστον, πρέπει νὰ τ' ὁμολογήσω. Εἶχα λιποθυμήσει.

— Τὴν ἐπαύριον ὁ γάμος μας εἶχεν ἀποφασισθῆ θετικά, θετικά. Ὁ στρόβιλος ποῦ ἐχορεύσαμεν, ἐπροξένησε σκάνδαλον. Αὐτὸ ἐσκεπτόμουν κα. ἐπερίμενα.

— Αὐτὴ εἶνε, θεία, ἡ ἱστορία τοῦ γάμου μας κ' ἐγὼ αὐτὸ τὸ συμπέρασμα ἐξάγω. Ἐπειδὴ ἐγὼ πρώτη ἄρχισα νὰ τὸν ἀγαπῶ, ἔχω τὸ δικαίωμα ὁπόταν μοῦ ἀρέσῃ καὶ πρώτη νὰ παύσω.

— Ἄ διόλου! 'πέ τη, θεία, ὅτι ποτὲ δὲν θὰ ἔχῃ αὐτὸ τὸ δικαίωμα.

Ἦτο κίνδυνος, νέα ν' ἀρχίσῃ συζήτησις.

— Ἀκούσατε, παιδιά μου, τί θὰ σᾶς 'πῶ. Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι πρώτη αὐτὴ ἄρχισε νὰ σ' ἀγαπᾷ, ἀλλὰ καὶ σύ, Γοντράν, τόσῳ πολὺ ἔτρεχες, ὥστε τὴν ἔφθασες.

— Καὶ τὴν ἐπέρασα μάλιστα, θεία Λουΐζα.

— Ὠ! 'μπᾶ! Δὲν τὸ παραδέχομαι, ἀνέκραξεν ἡ Μαρκέλα.

— Καλὰ λοιπόν! ἐξηκολούθησεν ἡ θεία Λουΐζα, προσαθήσατε νὰ βαδίζετε σύμφωνα ὁ ἕνας μὲ τὸν ἄλλον, χέρι μὲ χέρι, καρδιὰ μὲ καρδιά. Ἀφ' ὅτου ἐγεννήθηκα, εἶνε ἀλήθεια, ἔγιναν πολλαὶ ἐφευρέσεις καὶ ἀνακαλύψεις καὶ ὁ κόσμος ἄλλαξε πολύ. Ἕνα πρᾶγμα ὅμως, ποτὲ δὲν θ' ἀλλάξῃ καὶ αὐτὸ τὸ ἐφυλάξατε καλὰ ἕως τώρα, εἶνε ὁ ἔρως. Ἀγαπᾶσθε, τέκνα μου, ὅσῳ περισσότερον 'μπορεῖτε.

Ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς θείας ἀνέθωρεν ἓν ἔτι δάκρυ, καὶ ἓν μειδίαμα ἀνέτειλεν ἐπὶ τὰ χείλη της. Ἀνεμνήσθη τοῦ ἀξιωματικοῦ τῶν σωματοφυλάκων τοῦ βασιλέως, τοῦ ὁποίου τὴν εἰκόνα ἔβλεπεν ἐκεῖ.

[Φεβρουάριος 1887].

ΑΙΣΩΠΟΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΤΩΝ ΕΚΛΕΚΤΩΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΩΝ

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΤΑ ΕΞΗΣ ΒΙΒΛΙΑ:

[Αἱ ἐν παρενθέσει τιμαὶ σημειοῦνται χάριν τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῷ ἐξωτερικῷ ἐπιθυμούντων νὰ ἀποκτήσωσιν αὐτά, ἐλεύθερα ταχ. τελῶν]

Στεφάνου Θ. Ξένου: **Ὁ Διάβολος ἐν Τουρκίᾳ**, ἤτοι *Σκηναὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει*. Ἔκδοσις δευτέρα, ἀδείᾳ τοῦ συγγραφέως, ἐν ᾗ προσετέθη ἐν τέλει καὶ τὸ δρᾶμα *Ἡ Καταστροφὴ τῶν Γενιτσάρων*, Τόμοι 2 . . . . . Δραχ. 5. [5,50]

Στεφάνου Θ. Ξένου: **Ἡ Ἡρωΐς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως,** μυθιστορία εἰς δύο τόμους ὀγκώδεις. . . . . Δραχ. 4. [4,50]

Γεωργίου Α. Βαλαβάνη: **Διηγήματα,** κομψὸς τόμος περιέχον 8 διηγήματα . . Δραχ. 1. [1,20]

Αἰμιλίου Ζολᾶ: **Τὰ Ἀπόκρυφα τῆς Μασσαλίας** . . . . . Δραχ. 3. [3,30]

Αἰμιλίου Ρισβούργ: **Τὰ Δύο Λίκνα**. Δρ. 1,60 [2]

Γεωργίας Σάνδης: **Λέων Λεώνης,** μετάφρασις *Ἰ. Ἰσιδ. Σκυλίσση* . . . Δραχ. 1,50. [1,80]

Κομήσσης Δὰς: **Ἡ Ὡραία Παρισινὴ** λπ. 60. [70]

Γρηγορίου Δ. Ξενοπούλου: **Τὸ Τριακοσιάδραχμον Ἔπαθλον** . . . . . λεπ. 50. [60]

Παύλου Μαντεγάζα: **Ὑγιεινή**, μετάφρασις *Ν. Ἀξελοῦ*, ἰατροῦ. . . . . Δραχ. 4. [4,30]

Νικολάου Σαράντη (μαγείρου): **Σύγγραμμα Μαγειρικῆς.** . . . . . Δραχ. 4. [4,30]

Δημοσθένους Ν. Βρατσάνου: **Τρεῖς μῆνες παρὰ τῇ Δουκίσσῃ τῆς Πλακεντίας,** φυλλάδιον Α' . . . . . λεπ. 40. [45]